

ДІЯЛЬНІСТЬ ФІСКАЛЬНИХ ОРГАНІВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СПРАВЛЯННЯ ПДФО В УКРАЇНІ

Одним із головних завдань органів Державної фіскальної служби України є здійснення контролю за дотриманням податкового законодавства, правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати до бюджетів, державних цільових фондів податків і зборів (обов'язкових платежів), а також неподаткових доходів, установлених законодавством.

Основними формами контрольної роботи фіскальної служби є перевірки. Проведення податкових перевірок і висновки за їхніми результатами є найскладнішим і найконфліктнішим моментом відносин між платником і контролюючим органом. Водночас проведення перевірки – досить дорога процедура, що потребує залучення найбільш кваліфікованих працівників контролюючих органів, значного часу, певним чином відвертає платника податків від основної діяльності. Потрібен зважений, системний підхід контролюючих органів до планування, підготовки і проведення перевірок, а також відповідне метрологічне забезпечення цих процесів [2, с. 10].

Оснoву податкового контролю складає контрольнo-перевірочна робота державних податкових органів. Проведення перевірок має подвійне призначення. По-перше, за результатами перевірок до бюджетів усіх рівнів надходять додаткові кошти. По-друге, широке висвітлення результатів податкових перевірок серед платників податків сприяє попередженню виникнення правопорушень чинного законодавства.

Контрольнo-перевірочна робота державних фіскальних органів складається з трьох етапів: підготовки до перевірки, здійснення контрольнo-перевірочних дій, узагальнення та реалізація результатів перевірки. Кожен із цих етапів має свої напрями роботи, що в свою чергу, включають певний перелік процедур, які повинен виконувати податковий аудитор.

За результатами Звіту про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2016 – 2018 рр. [3] основна діяльність органів була спрямована на послаблення адміністративного тиску на сумлінних платників податків та підвищення ефективності контрольних заходів до найбільш ризикових суб'єктів господарювання. За 2018 р. підрозділами податків і зборів з фізичних осіб проведено 12,8 тис. перевірок, за наслідками яких donараховано 560 млн. грн., узгоджено 266 млн. грн., надійшло до бюджету 114,1 млн. грн. За відповідний період

2015 р. проведено 22,1 тис. перевірок, донараховано 512 млн. грн., узгоджено 260 млн. грн., погашено – 122,5 млн. грн.

На протязі 2017 р. здійснювались контрольньо-перевірочні заходи з питань, пов'язаних з правильністю утримання та перерахування до бюджетів ПДФО, військового збору та єдиного внеску при виплаті заробітної плати та інших доходів громадянам. За їх результатами встановлено близько 4 тис. суб'єктів господарювання (юридичних і фізичних осіб), які порушували законодавство при виплаті заробітної плати та інших доходів громадянам. Як наслідок, до зведеного бюджету донараховано понад 442 млн. грн. ПДФО, 13 млн. грн. військового збору та близько 98 млн. грн. єдиного внеску. За звітний період виявлено 160 тис. найманих осіб, праця яких використовувалась роботодавцем без укладання трудових угод, та яким виплачувалась заробітна плата без сплати до бюджету належних сум ПДФО та єдиного внеску.

До державної реєстрації залучено понад 56 тис. громадян, які здійснювали підприємницьку діяльність без державної реєстрації.

До правоохоронних органів передано інформацію стосовно 1 тис. платників податків, які порушували законодавство при виплаті заробітної плати та інших доходів громадянам. Встановлено понад 200 випадків виплати заробітної плати за рахунок не облікованих коштів та понад 400 випадків виплати суб'єктами господарювання найманим працівникам доходу у вигляді позик, інших матеріальних благ без утримання ПДФО.

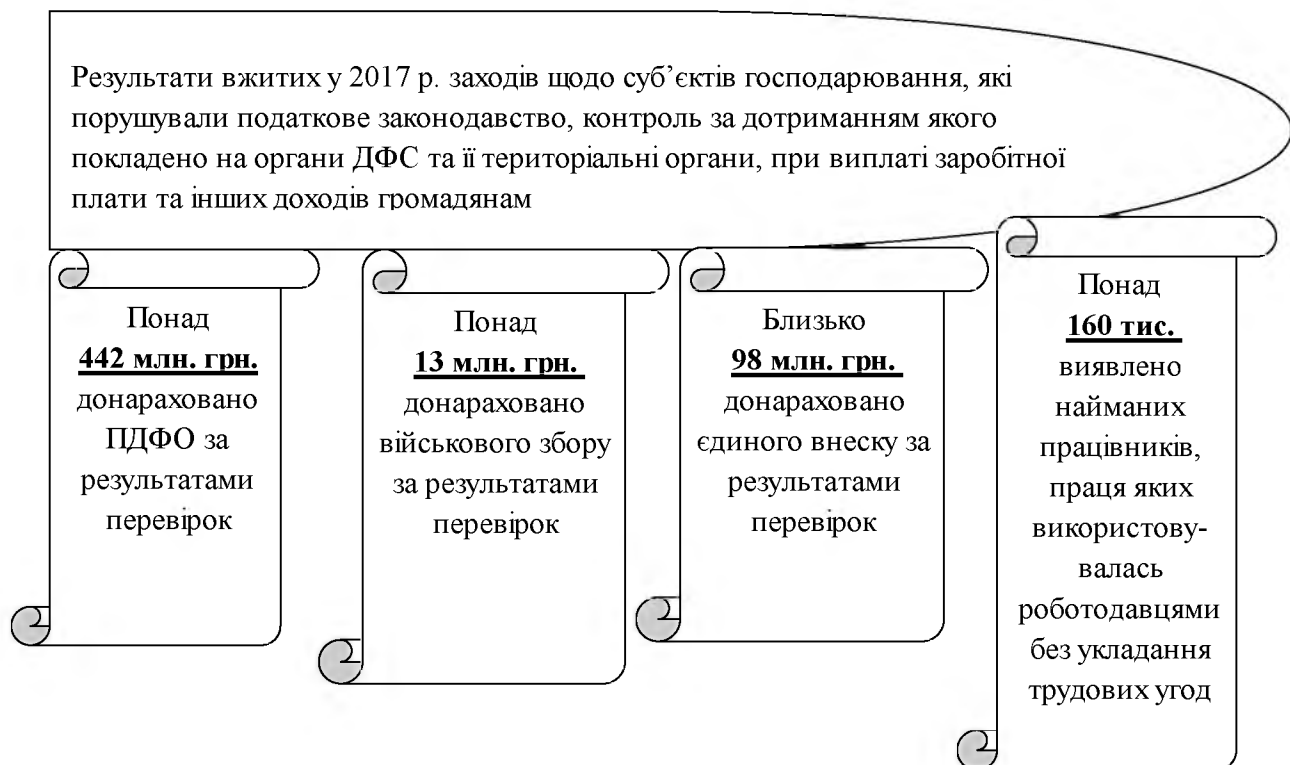

Рис. 1. Основні результати діяльності органів ДФС України щодо справляння податків і зборів із доходів фізичних осіб у 2017 р.

На протязі 2018 р. проведено 590 документальних планових перевірок платників податків – юридичних осіб з питань правильності обчислення та повноти сплати ПДФО та єдиного внеску при виплаті заробітної плати та інших видів доходів громадянам, з яких 99% результативні. Донараховано понад 104 млн. грн. податків і зборів, в тому числі: 77,6 млн. грн. ПДФО, 1,4 млн. грн. – військового збору та 13,2 млн. грн. – єдиного внеску. З цих донарахувань було узгоджено 77 млн. грн., а сплачено до бюджету 32,4 млн. грн. За результатами перевірок складено 0,5 тис. протоколів про вчинення адміністративних правопорушень.

З метою виявлення та відпрацювання фактів порушення вимог чинного законодавства, пов'язаних з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та іншими правопорушеннями, посадовими особами підрозділів боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом взято участь у 498 перевірках, у тому числі: планових – 445, позапланових – 53. Також підрозділами боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, складено 1573 матеріали з ознаками кримінальних правопорушень, за результатами розгляду яких у Єдиному реєстрі досудових розслідувань обліковано 766 кримінальних правопорушень, відшкодовано завданих державі збитків на суму 52,2 млн. грн., накладено арешт на майно у сумі 125,1 млн. грн., вилучено майна на суму 36,4 млн. грн. [3].

Як зазначено у Висновках Рахункової палати Про виконання державного бюджету у 2018 р. [1] значними прогалинами у діяльності органів ДФС України є порушення законодавства з питань висвітлення та оприлюднення на офіційному сайті інформації щодо найбільших платників податків, які мають податковий борг, що не сприяє підвищенню прозорості та якості адміністрування податків.

Відповідно до наданої Державною фіскальною службою України інформації, платникам податків списано в 2016 р. податкових боргів на суму 7,44 млрд. грн., що на 2,57 млрд. грн., або в 1,5 раза більше, ніж у попередньому році. При цьому 49,0% загальної суми списано великим 11 платникам податків, до яких належать суб'єкти господарювання, дохід від усіх видів діяльності яких за останні чотири послідовні звітні квартали перевищував 500 млн. грн., або ті, у яких загальна сума сплачених до державного бюджету податків перевищувала 12,0 млн. грн., що перебувають на обліку й обслуговуються в Офісі великих платників податків.

Водночас обсяг чинних на звітну дату розстрочень і відстрочень грошових зобов'язань (податкового боргу) перед державним бюджетом, що надають платнику можливість не накопичувати боргів і надалі виконувати зобов'язання перед бюджетом, зменшився до 4,75 млрд. грн. Проте податковий борг без урахування податкового боргу платників

податків, які перебувають у процедурах банкрутства або щодо яких судом прийнято рішення (постанова) про зупинення провадження у справі, за 2016 р. збільшився на 9,32 млрд. грн., або 25,6% і на 1 січня 2018 р. становив 45,69 млрд. грн. Зокрема, найбільше заборгували підприємства добувної промисловості – 20,17 млрд. грн., або 44,1% загального обсягу податкового боргу, що на 5,57 млрд. грн., або 38,1% більше, ніж на початок 2016 р. [1].

Податковий менеджмент та інституційні зміни ДФС є визначальною складовою успішності податкових реформ:

– аудит функцій з усуненням їх дублювання: передача контрольних функцій з районного рівня на обласний. На місцях мають залишитися виключно сервісні функції та консультування платників податків;

– показники оцінки ефективності роботи ДФС слід закріпити переглядом результативних показників бюджетної програми КПКВК 350701 «Керівництво та управління у сфері фіскальної політики» з урахуванням напрацювань міжнародних та вітчизняних експертів. Такі показники мають бути простими, прозорими та реалістичними до виконання. Більше того, вони вже розроблені світовою практикою і залишається лише відібрати найбільш релевантні. На нашу думку, серед інших доцільно закласти у методичку оцінки наступні показники:

1) добровільність сплати податків як питому вагу добровільно сплачених податків у їх загальній сумі як індикатор податкової культури бізнесу;

2) питому вагу виграних на користь держави справ з адміністративного/судового оскарження в загальній кількості таких справ, як індикатора податкової культури держави. На виконання рекомендації МВФ моніторинг таких показників Інституційного плану розвитку доручено здійснювати сторонній недержавній авторитетній організації – Німецькому товариству міжнародного співробітництва GIZ;

– підвищення відкритості та прозорості роботи ДФС. На порталі відкритих даних оприлюднено 710 наборів даних у розділі «Податки». Водночас вони потребують доповнення для здійснення аналітичної роботи. Наприклад, корисними стали б систематизовані показники галузевих та регіональних податкових надходжень, податкового боргу, переplat податків, втрат від податкових пільг. Збільшення співставних даних у динаміці у відкритому доступі зменшить кількість запитів про надання публічної інформації, а отже, зменшить навантаження на працівників.

Таким чином, основною запорукою економічного відновлення разом із вдосконаленням податкової системи мають стати паралельні процеси детінізації, дерегуляції та демонополізації з подоланням проявів корупції.

Важливими є реформи прокуратури та судової системи для захисту прав власності та гарантування невідворотності покарання за вчинені правопорушення. Посилення співпраці між усіма органами державної влади посилить результативність державної фінансової політики.

У процесі підвищення ефективності механізмів податкової системи першочерговим є спрощення та автоматизація податкового адміністрування. Вона надасть дієвості податковому регулюванню, підвищить цілеспрямованість податкового контролю та зменшить навантаження на податковий менеджмент. Синергетичний ефект паралельного вдосконалення роботи всіх податкових механізмів сприятиме відновленню соціально-економічного розвитку для зміцнення національної безпеки держави у стратегічній перспективі.

Література:

1. Висновки Рахункової палати про виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 р. URL: http://www.visn_9-620170411.u
2. Воронкова О.М. Перспективи реалізації регулюючого потенціалу Податкового кодексу України. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2017. №1. С. 6-10.
3. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2018 р. URL: <http://www.sfs.gov.ua>

Сковерська Мар'яна Іванівна

ст.гр. ФМ-12, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Картишин Н. І.

ДОХОДИ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Домашнє господарство є окремою економічною одиницею, на діяльність якої впливають багато соціальних, економічних, політичних, психологічних чинників. Кожне домогосподарство складається із певної сукупності осіб і в ньому зібрані біологічні, соціальні та економічні аспекти людського життя.

Термін «домогосподарство» схожий за значенням до поняття “сім’я”. Різниця між ними виявляється у тому, що домогосподарство є ширшою категорією, адже ведеться не лише у межах сім’ї, але й самотніми людьми, які проживають у спільному житловому приміщенні та ведуть спільне господарство, проте у сім’ї найповніше можуть бути реалізовані функції домашніх господарств.

Фінанси домогосподарств є одним з елементів фінансової системи, а фінансові ресурси домогосподарств відображають якість життя у